

עמ"ת 46448/02/21 - ד' ח' ו' נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 46448-02-21
תיק חיצוני: 914750/2020

בפני עורר	כבוד השופט ניצן סילמן
נגד משיבה	ד' ח' ו' ע"י ב"כ עו"ד דוד ונטורה מדינת ישראל

החלטה

ערר על החלטת ביהמ"ש קמא מיום 18.2 המורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

1. כנגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של איומים ותקיפת סתם של גיסה של בת זוגו לשעבר.
2. העורר סובל מתסמונת טורט ובעיות נפשיות, ועל כן לאחר הסכמה על קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, הוחלט ביום 13.12 להפנותו לבדיקה פסיכיאטרית שתבחן כשירותו לעמוד לדין.
3. בחו"ד פסיכיאטרית צוין כי העורר מוכר למערכת הפסיכיאטרית מגיל 6, ואובחן כלוקה בהפרעת אישיות אורגנית, הפרעת קשב וריכוז ותסמונת טורט. עוד צוין, כי העורר עבר 6 צווי הסתכלות ונמצא כל פעם כשיר לעמוד לדין. בפעם האחרונה אושפז בין התאריכים 26.11-22.11 לאחר שנעצר עקב איומים כלפי בת הזוג ואיומים אובדניים, ו"**מצבו הנפשי וההתנהגותי השתפרו פלאים מיד עם קבלת הודעה שבית משפט סגר את תיק נגדו**". בבדיקה נוכחית נמצא כשיר לעמוד לדין וכי הפרעת אישיות אורגנית לא גרמה לו שלא להבין את הפסול במעשיו. עוד נמצא כי העורר מציג עצמו כאומלל ומסכן ו"**בולטים רווח משני והתנהגות מניפולטיבית ודמונסטריבית, נטיה ברורה להציג את עצמו כחולה נפש ולהתחמק מענישה**".

בהמשך צוין כי "**סביר להניח שבעת ביצוע העבירה ההפרעה האורגנית גרמה לירידה מסוימת בשליטה על דחפים אך אין שום עדויות שהתנהגותו העבריינית הוכתבה על ידי תסמינים פסיכוסטיים**"

4. בדיון בביהמ"ש קמא ביום 4.1 הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, והציע העורר חלופה בבית אמו בפיקוחה ובפיקוח השכן שלום דדון.
עמוד 1

המפקחים נחקרו וביהמ"ש קמא התרשם כי האם ראויה לשמש כמפקחת, אולם שלל את השכן.
העורר הופנה לשירות המבחן לבחינת מעצר באיזוק בבית האם

5. תסקיר מיום 16.2 מפרט, בין היתר, מצבו הבריאותי של העורר הסובל כאמור מהפרעת קשב וריכוז ותסמונת טורט אולם לא מקפיד על טיפול תרופתי ועל כן חלה התדרדרות במצבו הנפשי וההתנהגותי, ומצבה הבריאותי של האם הסובלת מבעיות נוירולוגיות, בעיות נשימה ובעיות במפרקים.

בשיחה עם העורר הביע רצון לשילובו בהליך טיפולי, גם באמצעות קהילה סגורה, ותיאר התמודדות ארוכת שנים עם קשיים נפשיים והתפרצויות זעם חסרות שליטה שהקשו עליו לקיים חיים נורמטיביים והובילו לחוויות כעס וזעם, אשר בעקבותיהן תיאר התנהגות אלימה במצבי לחץ כפי שמתבטא במעורבות פלילית בעבר ובעבירה האחרונה נשוא כתב האישום דנן.

אמו של העורר מסרה כי עבר עשרות ניסיונות אובדניים.

בשיחה עם המתלונן טען כי עת היה העורר במעצר פנה אליו חבר והעביר מסר של איומים כלפיו מצד העורר וכי אינו מעוניין להרחיב את הדיבור על כך. עוד טען כי הקשר בינו לבין בת זוגו לשעבר של העורר התערער בעקבות מעצרו של העורר, כאשר היא מזדהה עמו כנגד המתלונן.

עיון בגיליון רישומו הפלילי של העורר, מעלה כי לחובתו 5 הרשעות קודמות בתחום האלימות, בהן נידון למאסרים מותנים, עבודות שירות ומאסרים בפועל.

שירות המבחן התרשם בהפניות העורר אליהם בעבר כי מהלך התבגרותו לא רכש העורר כלים להתמודדות עם קשיים נפשיים והתנהגותיים עמם הוא מתמודד, נוטה להתנהגות אימפולסיבית ותוקפנית וללא טיפול תרופתי מתאים עלול לאבד את האיזון ולהתנהג בצורה פוגענית ולא מווסתת.

בשנת 2018 המליץ שירות המבחן על מעצר באיזוק של העורר בבית אמו, וביהמ"ש קמא אימץ המלצתו. בתחילת המעצר האם דיווחה על ניסיון אובדני והוזמנו כוחות משטרה ומד"א, אולם העורר סירב להתפנות לבדיקה פסיכיאטרית. בהמשך דיווחה עו"ס כי מהלך ביקורי בית אמנם נראה העורר רגוע, אולם מצבה של האם מורכב ומתוח, ושהותה במקום החלופה מערים עליה קשיים לאור מצבה הבריאותי. לאחר חודשיים דווח שוב על ניסיון אובדני, אולם בשיחה עם העורר טען כי לעיתים קרובות אומר אמירות שנועדו למשוך תשומת לב, דבר המחזק הרושם של שירות המבחן כי העורר מניפולטיבי ונוטה להפעיל סחיטה רגשית על האם במטרה לגייסה לטובתו. לאור האמור, הוספו לנטל הפיקוח ערבים נוספים.

בשיחה עם עו"ס עלה כי העורר חווה קשיים ניכרים מהלך מעצר הבית, לאור התנאים המגבילים ותקופת המעצר הממושכת, וקשיים לאור מערכת היחסים הנפיצה בינו לבין אמו. לא נרשמו הפרות תנאים, אולם, לאור הבעת מצוקה מצד העורר וביטויי אובדנות מילוליים הוזנהר כי אם ימשיך בהתנהגות זו צפוי לשוב למעצר.

בתאריך 4.6.19 לאור הקשיים כאמור ומורכבות מערכת היחסים בין העורר לאמו, המליץ שירות

המבחן על מעצר בית. בשל קשייו הנפשיים נמצא כי העורר אינו מתאים להליך טיפולי קבוצתי בשירות המבחן ועל כן פעלו לשילובו בטיפול פסיכיאטרי בקופת החולים. פסיכיאטר החליט על טיפול תרופתי בלבד.

בתום מעצר בפיקוח הופנה העורר לשירות המבחן והומלץ על העמדתו לצו מבחן לשנה, מסגרתו ועד פרוץ הקורונה, הגיע העורר לשיחות פרטיות, שיתף פעולה, שמר על תפקוד תקין ופעל לשיפור מצבו. בסוף תקופת המבחן עלה כי נפתח כנגד העורר הליך פלילי בעבירות סמים, וההליך הפלילי, נשוא כתב האישום דנן.

בסיכום תקופת המבחן, העריך שירות המבחן לאור האמור, כי אין ביכולתו להעיד על הפחתה ממשית במסוכנות, אך מעטפת שיקומית יעודית מהווה גורם מפחית סיכון.

מצבו הנפשי רגשי של העורר, החזרתיות בדפוסי העבירות ואף הענישה השיקומית שלא הובילה לשינוי, מובילים להערכה מקימו של סיכון ממשי להישנות התנהגות בעייתית, שמופיעה בעיקר במערכות יחסים אינטימיות, במצבים חברתיים, וסיכון במידה גבוהה להישנות התנהגות פוגענית באופן כללי.

6. שירות המבחן בדק את המפקחים המוצעים- האם וחבר המשפחה, גו'ני פרח העובד כגנן. הרושם מהאם כי היא משדרת עייפות בריאותית ונפשית, מתקשה בניידות וביצוע משימות יומיומיות, ותיארה תמונה קשה של סבל והתמודדות לא פשוטה מהלך השנים עם העורר. חבר המשפחה אינו מעורה דיו בחייו של העורר וקשייו.

7. שירות המבחן התרשם ממערכת יחסים תלותית וסימביוטית בין האם לעורר, ובמצבים בהם ניסתה להציב גבולות, נהג העורר במניפולטיביות וסחטנות רגשית באיומיו האובדניים.

שירות המבחן הטיל ספק באשר לפנייתה ויכולתה הפיזית של האם לשמש כמפקחת כיום, ועל כן ההערכה היא כי החלופה המוצעת תתקשה להעניק לעורר מענה לצרכיו השונים ולמנוע מצבים מסוכנים והפרות, גם במקרה של פיקוח אלקטרוני. כמו כן, אין באפשרות שירות המבחן להעניק לעורר צרכיו הפסיכיאטריים הנדרשים.

לפיכך, לא הומלץ על שחרור או איזוק אלקטרוני.

7. בדיון מיום 18.2 בביהמ"ש קמא טען העורר כי החלופה שהוצעה, והוכחה בעבר כטובה משלא נרשמו הפרות לחובת העורר, יכולה למנוע את הסבל שלו במעצר, לאור בעיותיו הנפשיות והליקויים מהם הוא סובל.

עוד טען העורר לחולשה בראיות, משככל הנראה, כך אליבא העורר, מדובר בתלונת שווא ורצון של המתלונן להפליל את העורר על מנת להביא לסיום מערכת היחסים בינו לבין גיסתו.

8. המשיבה מנגד טענה כי אמנם לא נרשמו הפרות בעבר, אולם התסקיר מפרט קשיי האם בעבר

בהתמודדות מול העורר, והערכת שירות המבחן כי החלופה שהוצעה חסרת אסרטיביות.

9. מהלך הדיון נחקרו המפקחים המוצעים - ג'וני פרח, וגב' חווה פרץ, ששמרו בעבר על העורר.

בתום הדיון קבע ביהמ"ש קמא כי מערך פיקוח הכולל את האם, מר פרח וגב' פרץ, **יכול להוות מסגרת פיקוח מתאימה לעורר, אילו היה ניתן לסמוך עליו ולא כך הוא.**

ביהמ"ש קמא התרשם כי התסקיר מפורט, מקצועי ולקח בחשבון את כל הנסיבות האפשריות, כאשר בסופו צוין כי לאור הסיכון הנשקף מהעורר, והקושי בחלופה שהוצעה, אין המלצה לשחרור גם לא בפיקוח אלקטרוני.

עוד התרשם ביהמ"ש קמא כי העורר יתקשה לעמוד בתנאי שחרור כלשהם, לרבות באיזוק אלקטרוני.

עם זאת, משמצא כב' השופט קמא כי המפקחים מתאימים, התיר לעורר להגיש בקשה לעיון חוזר בעוד חודשיים.

לאור האמור, הורה ביהמ"ש קמא על מעצרו של העורר עד תום ההליכים. על ההחלטה דן הערר בפניו.

טענות העורר -

10. כשבוע טרם מעצר העורר בגין כתב האישום דנן, הוגשה תלונה ע"י אותם גורמים שהתבררו כתלונות שווא. כמו כן, בידי העורר הקלטה בה נאמר מפורשות כי הכוונה היא להפיל את העורר, על מנת להפריד בין בני הזוג. אמנם, ראיות אלו להליך העיקרי, אולם יש ליתן להן משקל גם בהליך המעצר.

11. התסקיר מתעלם מכך שהמפקחים המוצעים עמדו במשימת הפיקוח בעבר.

12. ביהמ"ש קמא טעה כשביסס החלטתו על התרשמותו כי העורר לא יעמוד בכל חלופה כאשר המציאות מלמדת שהוא עמד בעבר במעצר בית ללא כל הפרה ותחת אותם מפקחים

13. ביהמ"ש קמא והתסקיר התעלמו מכך שהגם שהעורר נמצא כשיר לעמוד לדיון, עדיין מדובר במי שסובל מבעיה מוחית אורגנית על כל המשתמע מכך, ומקומו אינו בבית המעצר.

טענות המשיבה -

14. לעורר 5 הרשעות קודמות ומאסר מותנה, והוא מתקשה להרפות מבת זוגו לשעבר.
15. תסקיר מציין כי העורר העביר דרך חבר מתא המעצר מסר של איומים כלפי המתלונן.
16. במעצר ניתן למצוא מסגרות לאנשים עם מוגבלויות. מר"ש ערוכים לטפל בכל סוגי האנשים.
17. אשר לטענת העורר לחולשה בראיות, טענה המשיבה כי בת הזוג הגישה תלונה וחזרה בה, והתיק נסגר מחוסר ראיות אולם אין אינדיקציה לתלונת שווא. במקרה דנן, מעבר לעדות בת הזוג, יש את עדותו של המתלונן ועדות הגרוש של בת הזוג.

הכרעה -

18. לאחר עיון בחומר שהונח לפניי ושמיעת טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה **ולא בלי התלבטות**, כי דין הערר להתקבל. מדובר במקרה מורכב, לו פנים לכאן ולכאן, וברורה לי לחלוטין מסקנת בית המשפט קמא. עם זאת רואה אני להעדיף תוצאה שונה, מהמפורט.
19. אמנם, כקביעת ביהמ"ש קמא התסקיר בעניינו של העורר מפורט ומקצועי, ולא בכדי פירטתי בהרחבה לעיל קביעותיו.
- אכן, עלו קשיים מסגרת מעצר בית קודם בהתנהלות העורר מול האם, המבטאים מורכבות יחסיהם הסימביוטיים והתנהגות מניפולטיבית של העורר באמירות אובדניות שנועדו לסחטנות רגשית ותשומת לב.
- עם זאת, לא ניתן להתעלם מכך כי חלופה של מעצר בית בבית האם ובפיקוחה יחד עם אחרים, שהוצעו כמשמורנים גם בהליך דנן, הוכחה בעבר כחלופה טובה המאיינת מסוכנות העורר וללא כל הפרות מצידו.
- זאת, חרף אותם הקשיים במערכת היחסים המורכבת בין העורר ואמו, וקשיי הרגשיים של העורר עצמו בתנאים המגבילים שהוטלו עליו.
20. בנוסף, יש להתחשב בכך, כי על אף בעיות בריאותיות וקושי רגשי של האם בהתמודדות מול העורר מהלך השנים בכלל ומעצר בית בפרט, האם אינה משמשת כמפקחת בלעדית, וביהמ"ש קמא התרשם כי שילובה יחד עם מר פרח וגב' פרץ מהווה מערך פיקוח מתאים.
- האם ושני המפקחים הנוספים הוכיחו מסגרת מעצרי בית קודמים כי יש ביכולתם להפעיל סמכותם על העורר ולדווח במקרה של הפרה.

עוד יודגש, כי ככל שיתווסף למערך הפיקוח שנמצא מתאים, ואף הוכח כך בעבר, איזוק אלקטרוני, יהיה בכך אף כדי להפחית משמעותית מסוכנות העורר ואפשרות להפרת התנאים - זאת בצד איסור שימוש במכשירי טלפון ותקשורת, על מנת למנוע הישנות איומים וקשר מול משפחת בת הזוג לשעבר.

עוד הבאתי בחשבון כי לאם המסוגלות להשגיח על הטיפול הדרוש לעורר, ויכול וקפדנות בנושא זה תקהה הסיכון.

21. בעיקר, רואה אני להביא בחשבון מצבו של העורר.

כב' השופטת ברק ארז קבעה **בבש"פ 390/21** מיום 25.1.21 בעניינו של אדם הסובל מילדותו ממוגבלויות קוגניטיביות ונפשיות כי -

"המקרה שבפנינו מדגיש את הצורך לתת מענה למי שמוגבלותו הופכת את תנאי מעצרו לסבל בל יתואר. אכן יש להגן על הציבור מפני פגיעה בו. אולם, כמו בכל הקשר אחר, נדרש איזון סביר ומידתי. כך, בענייננו האיזון הוא בין עבירות שאינן מצויות כלל ברף החמור מחד גיסא, וחוסר התאמה מובהק של האדם שמואשם בביצוען למערך הכליאה של שירות בתי הסוהר, מאידך גיסא. כאשר לכך מתווספת התגייסות מלא של בני המשפחה לפיקוח, ההחלטה להשאיר את העורר - העצור זה ארבעה חודשים מאחורי סורג ובריה - היא טורדת מנוחה."

ונראה כי הדברים כאילו נכתבו לענייננו.

הבעיות הנפשיות וההתנהגותיות מהן סובל העורר והעדר תכנית טיפולית לשילובו במעצר, מביאים לחוסר התאמתו המובהק למערך הכליאה וסביר להניח כי המשך מעצר ממושך אף יוביל להתדרדרות מהותית במצבו.

כמו כן, העבירות המיוחסות לעורר בכתב האישום אינן ברף הגבוה, ואמו עם שניים נוספים, ששימשו בעבר כמפקחים, הביעו נכונות לפיקוח גם כיום ושילובם נמצא מתאים.

22. מהטעמים לעיל, כאמור, דין הערר - להתקבל.

התיק יושב לביהמ"ש קמא לבחינת היתכנות פיקוח אלקטרוני בבית האם בפיקוחה ובפיקוח מר פרח וגב' פרץ, תוך קביעת ערבויות והתחייבויות בסכומים נאותים.

כמו כן, יופנה העורר לשירות המבחן לבדיקת אפשרות שילובו בתכנית טיפולית בקהילה סגורה. נעלה מספק בנסיבות, כי קיימת עדיפות לשילוב העורר בתכנית טיפולית, ככל שזו תימצא, על פני כל חלופה אחרת.

23. מובהר כי על החלטת מעצר באיזוק להיות הרמטית, עליה לכלול איסור שימוש באמצעי תקשורת, וחיוב טיפולי לעורר.

24. התיק מושב אפוא קמא, לקביעת תנאים (ולבחינת חלופה טיפולית במקביל).

ניתנה היום, י"ג אדר תשפ"א, 25 פברואר 2021, בהעדר הצדדים.